

نگاهی به یادنامه «سید عبدالعزیز طباطبائی»

○ فریبا افکاری

این بخش علاوه بر مقدمه مؤسسه آل البيت، شامل ۱۳ مقاله از علماء و دانشمندان ایرانی و خارجی (سوریه، لبنان، کانادا و...) دربارهٔ ایشان است که هر یک به بخشی از زندگی و شخصیت علمی و آثار مرحوم طباطبائی پرداخته‌اند. از جمله این مقالات ارزشمند می‌توان به مقاله آقای تبریزیان اشاره نمود که به تهیه کتابشناسی تفصیلی و جامعی از آثار ایشان پرداخته است و این آثار را در شش بخش نقد و بررسی نموده است: (تألیفات، تحقیقات، مقالات، استنساخ، تصحیحات، گزیده‌ها و منتخبات کتب).

الف) تألیفات؛ که شامل ۳۵ اثر می‌باشد:

۱- اضاء علی الذریعه: که شامل تصحیحات و یادداشت‌های تکمیلی بر کتاب ارزشمند «الذریعه الی تصانیف الشیعه» شیخ آقا بزرگ تهرانی است.

۲- انباء السماء برزیه کربلاء؛ که شامل حواشی و اضافاتی بر کتاب «سیرتنا و سنتنا» مرحوم علامه امینی بر الغدیر است.

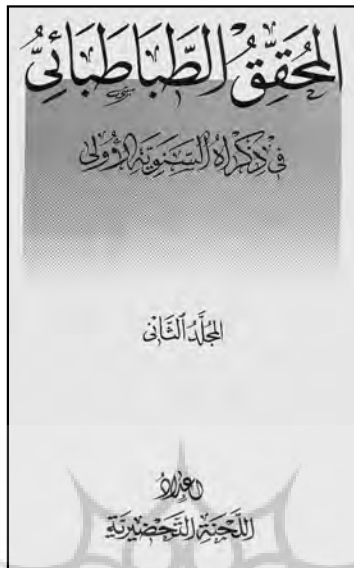
۳- اهل البيت علیهم السلام فی المكتبة العربیة: شامل

«المُحَقِّقُ الطَّبَّاطِبَائِي فِي ذِكْرِهِ السُّتُوْبِيَه الْاُولَى» عنوان یادنامه‌ای سه جلدی است که به یاد و نام دانشمند و محقق گرانقدر و فقید، مرحوم سیدعبدالعزیز طباطبائی به همت فرزندش سیدجعفر و یکی از شاگردانش شیخ فارس تبریزیان الحسُون در ۱۴۱۷ هـ / ۱۳۷۵ ش در قم از سوی مؤسسه آل البيت لاحیاء التراث منتشر گردید.

این یادنامه شامل دو جلد عربی و یک جلد مقالات فارسی است که هر جلد خود دارای بخش‌های مختلفی است که در این مقال به معرفی و بررسی آنها خواهیم پرداخت.

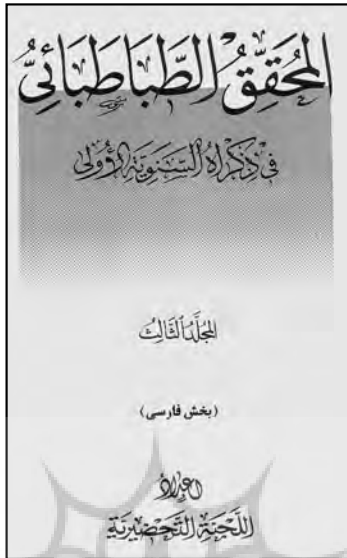
مجلدات اول و دوم کتاب که به مقالات به زبان عربی دربارهٔ مرحوم طباطبائی اختصاص یافته است شامل ۵ بخش می‌باشد که عبارتند از: شرح حال، اشعار (مداحی و مراثی دربارهٔ مرحوم طباطبائی)

۱) السیره الذاتیه (دربارهٔ سیرت و شرح حال محقق طباطبائی):

- فی مکتبات ترکیا.
- ۲۲- فوائد الاسفار (یادداشت‌هایی از نسخ خطی کتابخانه ایران).
- ۲۳- فی رحاب نهج البلاغه.
- ۲۴- قید الأوبد (مجموعه احادیث در فضایل اهل البيت)
- ۲۵- مخطوطات اللغة العربية (فهرست تمامی نسخ خطی عربی در کتابخانه‌های ایران)
- ۲۶- مذاکرات المتحف البريطاني (نسخ خطی نفیس در کتابخانه‌های انگلستان).
- ۲۷- مستدرک الذریعه.
- ۲۸- معجم اعلام الشیعه.
- ۲۹- مکتبه العلامه الحلی (نسخ خطی تألیفات علامه حلی)
- ۳۰- ملحق سند حدیث الثقلین
- ۳۱- من فیض الغدير = حدیث الغدير بالطوق الصحیحة.
- ۳۲- المهدي عليه السلام فی السنة النبویة.
- ۳۳- نتایج الاسفار (یادداشت‌های سفر سوریه و ترکیه و...)
- ۳۴- نصوص و مقتطفات من نفاث المخطوطات
- ۳۵- بحث‌های پراکنده‌ای چون اجازات، روایات، تراجم اعلام، فواید تاریخی و...)
- (ب) تحقیقات: (برخی از این تحقیقات به شکل دستنویس و چاپ شده هنوز باقی است)
- ۱- الاربعون المنتقى من مناقب المرتضى
- ۲- ترجمة الامام الحسين عليه السلام
- ۳- ترجمة الامام الحسين و مقتله
- ۴- ترجمة اميرالمؤمنين عليه السلام من تاريخ مدينة دمشق
- ۵- طرق حدیث من كنت مولاه فعلى مولاه
- ۶- عقد الدرر فی اخبار المهدي المنتظر
- ۷- العقود الاثنی عشر فی رثاء سادات البشر
- ۸- فرائد السمطين فی فضایل المرتضى و البتول و السبطين
- ۹- فهرست اسماء علماء الشیعه و مصنفیهم

- گردآوری تمامی کتب و رسالات منتشره درباره فضایل اهل البيت می‌باشد که در فهرس و کتابخانه‌ها به زبان عربی موجود می‌باشد که با اطلاعات کتابشناختی و براساس حروف الفبا تنظیم شده است.
- ۴- تعلیقات علی طبقات اعلام الشیعه: گردآوری تعلیقاتی است بر اعلام الشیعه شیخ آقا بزرگ تهرانی.
- ۵- تهذیب الذریعه.
- ۶- الحاشیه علی کتاب الغدير العلامه امینی.
- ۷- الحسين و السنة.
- ۸- حیاة السيد الطباطبائی (شرح حال و تألیفات سیدکاظم یزدی).
- ۹- حیاة الشیخ یوسف البحرانی.
- ۱۰- الشیخ المفید و عطاوه الفکری الخالد (زندگی و آثار شیخ مفید).
- ۱۱- علی ضعاف الغدير (استدراک بر الغدير).
- ۱۲- الغدير فی التراث الاسلامی.
- ۱۳- فضایل امیرالمؤمنین علی علیه السلام.
- ۱۴- فهرس کتب الحدیث فی مکتبه الامام الرضا علیه السلام فی مشهد.
- ۱۵- فهرس الکتب الفقهیة فی مکتبه الامام الرضا علیه السلام فی مشهد (به فارسی و به خط ایشان در کتابخانه آستان قدس موجود است)
- ۱۶- فهرس المختارات من مخطوطات ترکیا (شامل گزیده‌هایی از برخی کتب خطی از کتابخانه‌های نور عثمانیه، مرادملا، عاطف افندی، کوپرلی، ایاصوفیه، راغب پاشا و دانشگاه استانبول و کتابخانه‌های دیگر ترکیه است).
- ۱۷- فهرس المخطوطات العربیة فی مکتبه امیرالمؤمنین علی علیه السلام العامة فی النجف الاشرف.
- ۱۸- فهرس المخطوطات الفارسیة فی مکتبه امیرالمؤمنین علی علیه السلام العامة فی النجف الاشرف.
- ۱۹- فهرس المنتخب من مخطوطات تبریز (شامل کتابخانه ملی، قاضی طباطبائی، ثقة الاسلام و ایروانی است)
- ۲۰- فهرس المنتقى فی مخطوطات الحجاز (شامل کتابخانه‌های عارف حکمت، مدینه، محمودیه و... است)
- ۲۱- الفهرس الوصفی للمنتخب من المخطوطات العربیة

- ١، ص ٣٩٣-٤٤٤)
 ١٧- موقف الشيعة من هجمات
 الخصوم (نشریه تراثنا)
 ١٨- نهج البلاغة عبر القرون (نشریه
 تراثنا)

د) استنساخ و تصحیحات:

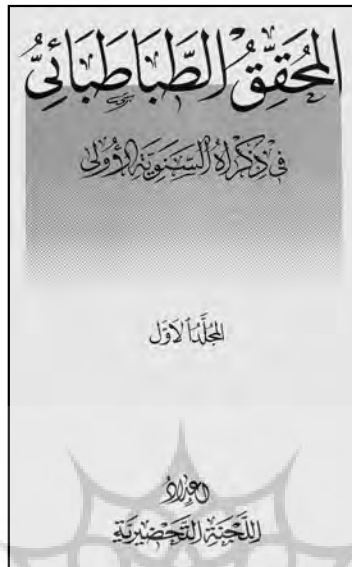
- ١- الابحاث المفيدة في تحصيل
 العقيدة (علامه حلی)
 ٢- ادب التاريخ (شيخ علي بن الشيخ
 حسيني آل البازي النجفي)
 ٣- الباب الحادي عشر (علامه حلی)
 ٤- البرهان في علامات مهدي آخر الزمان (علي بن
 حسام الدين مشتهر بالمتقي)
 ٥- تراجم اعلام ساقطة من كتاب نقيب البشر (شيخ آقا
 بزرگ تهراني)
 ٦- ترجمة امام الحسين عليه السلام من كتاب بغية الطلب
 في تاريخ حلب (كمال بن نديم بن ابي جرادة حلي)
 ٧- تلخيص البيان في علامات مهدي آخر الزمان (علي بن
 حسام الدين القرشي الهندي)
 ٨- الدررات (اصمعي)
 ٩- الذريعة الي تصانيف الشيعة (شيخ آقا بزرگ تهراني)
 ١٠- ذكر مخاطبة جرت بين ابي اسحاق ابراهيم بن السري
 الزجاج و ابي العباس احمد بن يحيى ثعلب في مواضع انكرها
 عليه و غلط فيها من كتاب فصيح الكلام
 ١١- الرد على من حكم و قضى ان المهدي الموعود جاء و
 مضى (شيخ نورالدين علي المتقي)
 ١٢- رسالة في اعجاز سورة الكوثر (زمخشري)
 ١٣- رسالة في تحريم الفقاع (شيخ طوسي)
 ١٤- رسالة في التذكير و التانيث (رساله آستان قدس
 مشهد)
 ١٥- رسالة في رد من انكر ان عيسى اذا نزل يُصلى خلف
 المهدي صلاة الصبح (سيوطي)
 ١٦- رسالة في عمل اليوم و الليلة (شيخ طوسي)
 ١٧- رسالة في الفرق بين النبي و الامام (شيخ طوسي)
 ١٨- شرح قصيدة المفجع (شرح عبدالله بصري)
 ١٩- صفات الشيعة (شيخ صدوق)
 ٢٠- العرف الوردی في اخبار المهدي

- ١٠- فهرست كتب الشيعة و اصولهم و
 اسماء المصنفين و اصحاب الاصول، شيخ
 طوسي
 ١١- مطالب السؤول في مناقب آل
 الرسول.
 ١٢- مقتل امير المؤمنين علي بن
 ابي طالب عليه السلام
 ١٣- مكتبة العلامة الكرجي
 ١٤- مناقب امير المؤمنين عليه السلام

ج) مقالات: (منتشره در نشریات عربی و

فارسی در ایران، عراق، سوریه و لبنان)

- ١- ابن طلحه (دايرة المعارف بزرگ اسلامی ج ٤، ص
 ١٤٤-١٤٥) به زبان فارسی
 ٢- ابوالخير طالقانی (دايرة المعارف بزرگ اسلامی ج ٥،
 ص ٣٤٢-٣٤٣) به زبان فارسی
 ٣- اهل البيت عليه السلام في المكتبة العربية
 ٤- حديث الغدير: رواه قليلون للغاية... كثيرون للغاية
 ٥- شخصيت علمي و مشايخ شيخ طوسي. (نشریه ميراث
 اسلامی ج ٢ ص ٣٦١-٣٦٢)
 ٦- الشيخ المفيد و عطاؤه الفكري الخالد (نشریه تراثنا)
 ٧- الغدير في التراث الاسلامي (نشریه تراثنا)
 ٨- فهرست نسخه های خطی کتابخانه آقای حاج
 سيد محمد طباطبائي قاضي تبريزي (نشریه نسخه های خطی
 دانشگاه تهران، دفتر هفتم)
 ٩- فهرست نسخه های خطی کتابخانه ثقة الاسلام در تبريز
 (نشریه نسخه های خطی دانشگاه تهران، دفتر هفتم)
 ١٠- فهرست نسخه های خطی کتابخانه مزار عبدالقادر
 گیلانی در بغداد (نشریه نسخه های خطی دانشگاه تهران، دفتر
 هفتم)
 ١١- ماتبقي من مخطوطات نهج البلاغه (نشریه تراثنا)
 ١٢- ما قيل في نهج البلاغه من نظم و نثر (نشریه تراثنا)
 ١٣- ماينبغي نشره من التراث (نشریه تراثنا)
 ١٤- مخطوطات نهج البلاغه، طبعاته، منتخباته، ترجمة الي
 شتى اللغات. (نشریه تراثنا)
 ١٥- المدونات التاريخية لواقعة الطف (در نشریه سمينار
 لندن)
 ١٦- من تراثنا الخالد في شيراز (نشریه ميراث اسلامی، ج

اختصاص داده است. بخش سوم که الحواریات یا مصاحبه‌ها نام دارد شامل شش مصاحبه و گفت‌وگو با سید عبدالعزیز طباطبائی است که درباره شرح حال و زندگی و آثار خود او، تحقیقات معاصرین وی و دیدگاه‌های وی در باب کتابشناسی و فهرست‌نویسی است که با نشریات داخلی و خارجی انجام پذیرفته است. این مصاحبه‌ها عمدتاً در طول سالهای ۱۴۱۴-۱۴۱۶ ق انجام شده و ایشان در ضمن مصاحبه برخی مسایل مهم و دیدگاه‌های اعتقادی خود را مطرح نموده‌اند. در بخش مصاحبه‌های عربی می‌توان به مصاحبه «محمد قزوینی» با ایشان اشاره کرد که در آن اطلاعات با ارزش کتابشناسی و نسخه‌شناسی در باب فهرست‌نویسی نسخ خطی و اهمیت نگارش مستدرک الذریعه والغدير و تجارب ارزشمندی که در اثر همکاری و کار مشترک با شیخ آقابزرگ و علامه امینی دریافت‌اند، بیان نموده‌اند. بخش چهارم معرفی برخی آثار محقق طباطبائی است که در این بخش به دو کتاب مهم فضایل امیرالمؤمنین علیه‌السلام و نسخ خطی عربی در کتابخانه‌های ایران پرداخته شده است. ایشان کتاب اخیر خود را در پاسخ به این سؤال نگاشته است که کتابخانه‌های ایران خالی از نسخ خطی شیعه به زبان عربی است، لذا مرحوم طباطبائی بسیاری از کتابهای نفیس نسخ خطی موجود در کتابخانه‌های ایران را شناسانده است. عنوان دیگر این کتاب «مخطوطة اللغة العربية فی الخزائن الايرانية» نام دارد و شامل مکان کتابخانه‌ها، شماره نسخ و توصیف آنها می‌باشد و از ویژگی‌های این فهرست آن است که محقق طباطبائی خود شخصاً به مشاهده و تأمل در آنها پرداخته و تنها به ذکر مطلب از فهرس اکتفا و اعتماد ننموده است. این فهرست براساس الفبای نام کتابها تنظیم شده است.

بخش پنجم مقالات علمی شامل ۱۲ مقاله است که از سوی محققین و اساتید فن به رشته تحریر درآمده است که شامل موضوعات کتابشناسی، نسخه‌شناسی و تصحیح است. بخشی از آنها به زبان عربی تألیف و نگارش یافته و برخی نیز که به زبان فارسی بوده‌اند به عربی ترجمه شده‌اند که عمدتاً شامل عناوینی چون: الغدير، تصحیح عمدة الطالب، الرسالة الرحمانية شیخ آقابزرگ، شرح حال و آثار سیدمحمد کاظم

- ۲۱ - عقود حیاتی (محمدحسین آل کاشف الغطاء)
 ۲۲ - فضایل اهل البيت من کتاب الكامل لابن عدی
 ۲۳ - اللیل والنهار (ابی‌الحسن احمدبن فارس اللغوی)
 ۲۴ - مختصر فی علم الکلام (محقق حلی)
 ۲۵ - مذاکرات الحجة الشيخ محمدحسین کاشف الغطاء
 ۲۶ - مزیل اللبس عن حدیث رد الشمس (محمدبن یوسف الدمشقی الصالحی)
 ۲۷ - معارج الوصول الی معرفة فضل آل الرسول والبتول (محمدبن یوسف بن الحسن المدنی الزرندي الانصاری)
 ۲۸ - معجم شیوخ ابن عساکر
 ۲۹ - معرفة الانام فی تاسیس بیت الله الحرام (زین العابدین بن نورالدین الحسینی)
 ۳۰ - المفصح فی الامامة (شیخ طوسی)
 ۳۱ - مناقب علی بن ابی طالب (ابن مغزلی علی بن محمد الواسطی)
 ۳۲ - نظم البراهین فی اصول الدین (علامه حلی)
 ۳۳ - واجب الاعتقاد (علامه حلی)

هـ) موضوعات تصحیح:

- ۱ - کتب رجال و تراجم
- ۲ - فهرست‌های نسخ خطی
- ۳ - کتب حدیث و فضایل
- ۴ - کتب کتابشناسی

و) گزیده‌ها و منتخبات کتب از:

- ۱ - فهرست‌های نسخ خطی کتابخانه‌های جهان
- ۲ - کتابهای حدیث و فضایل
- ۳ - کتابهای تاریخ و سیره
- ۴ - کتابهای رجال و تراجم

بخش دوم شامل اشعاری است که از سوی ده تن از شعرا و دوستان ایشان در سوگ و توصیف فضایل معنوی و اخلاقی ایشان سروده شده است و بخش ادبی این مجلد را به خود

یزدی و... است از جمله مقالات ارزشمند و مفید این بخش که حاوی نکات مهم کتابشناسی و نسخه‌شناسی است تصحیح، تکمیل و رفع اشکال برخی اشتباهات موجود در فهرست نسخ خطی کتابخانه آیه‌الله مرعشی نجفی است که فرزند آن مرحوم جناب آقای سیدجعفر طباطبائی با استناد به یادداشت‌های علمی و افادات پدر جمع‌آوری و تهیه نموده است. بدین معنا که مرحوم سیدعبدالعزیز طباطبائی هرگاه در اثناء مطالعه، تصحیحاتی درباره نام مؤلفان، کتاب‌ها و یا اطلاعات تکمیلی در این باره داشته‌اند گردآورده‌اند که شامل دو قسم می‌باشد. قسم اول بر اساس اسامی کتاب‌ها بر حسب حروف الفبا تنظیم شده و مشخصات نسخه‌شناسی اثر نیز در پی آن آمده است، بدون آنکه به نام کاتب نسخه اشاره‌ای رفته باشد مگر آنکه بخط مؤلف یا از روی خط مؤلف کتابت شده باشد و بالغ بر ۵۷۵ عنوان است. قسم دوم شامل تصحیحات فهرست و تعلیقات مرحوم طباطبائی است و آنجا که آقای جعفر طباطبائی خود نکته‌ای بر اشارات پدر افزوده‌اند با عبارت «اقول» آن را مشخص نموده‌اند و بالغ بر ۱۴۹ مورد می‌باشد.

از دیگر مقالات مفید این بخش که به موضوع کتابشناسی اختصاص یافته است مقاله‌های دکتر پرویز اذکایی است که درباره بازنامه‌های فارسی و عربی و کتب صید می‌باشد. ایشان ضمن تاریخچه‌ای از بحث شکارنامه‌ها، فهرستی از کتب صید قبل و بعد از اسلام و در دوره‌های مختلف تاریخی به دست داده‌اند که برای استفاده محققان این حوزه بسیار با ارزش است. این مقاله از فارسی به عربی ترجمه و در این بخش گنجانده شده است.

(۲) مصاحبه‌ها:

شامل ۶ مصاحبه با مرحوم محقق طباطبائی است که سه مصاحبه آن به بیان نظرات آن مرحوم درباره سه شخصیت بزرگ کتابشناسی و نسخه‌شناسی شیعه علامه امینی، حاج آقا بزرگ تهرانی و کاشف‌الغطاء می‌باشد که در برنامه‌های صدا و سیما و روزنامه‌های جمهوری اسلامی ایران ارائه و منتشر گردیده است. دو مصاحبه دیگر نیز پاسخ به سوالات کتابشناسی و فهرست‌نگاری نسخ خطی است با تأکید بر دو اثر ارزنده ایشان مستدرک بر الذریعه و الغدير.

(۳) از آثار محقق طباطبائی:

اثری که در این بخش از مرحوم طباطبائی نشر گردیده است «تدوین سخنان حکیمانه امیرمؤمنان» نام دارد. ایشان به توصیف و تدوین شرح حال تمامی کسانی که به نحوی به گردآوری و ثبت سخنان حضرت امیر اقدام نموده‌اند، پرداخته است که از قرن اول با «حارث اعور» آغاز شده و تا قرن ششم به «ابن شرفیه» ختم می‌شود و شامل ۲۷ تن می‌گردد. علاوه بر آن استاد فهرستی از نسخ خطی غررالحکم، نثراللثالی، ترجمه‌ها، چاپها و شروح آن مفصلاً بیان کرده‌اند که بسیار قابل استفاده می‌باشد.

(۴) مقاله‌های علمی:

مقالات علمی بخش فارسی شامل ۸ مقاله از محققان و نسخه‌شناسان و کتابشناسان برجسته کشور می‌باشد که هر یک با تقدیم مقاله‌ای به نام محقق طباطبائی و بیان دقایق کتابشناسی و نسخه‌شناسی بر غنای هرچه بیشتر این یادنامه افزوده‌اند که از آن جمله می‌توان به «تدوین لغت عرب» آیه‌الله حسن زاده آملی، معرفی تفصیلی و عالمانه نسخه خطی ۵۵۵، کتابخانه فرهنگستان علوم تاجیکستان به قلم استاد ایرج افشار، و سرنوشت کتابهای سفر کرده به دیار غربت که از کشور خارج شده‌اند به قلم استاد باستانی پاریزی اشاره کرد. از دیگر مقالات با ارزش بخش فارسی، آثار علامه حلی در ایران در قرن هشتم و نهم بر اساس کتاب «مکتبه‌العلامه الحلی» مرحوم سید عبدالعزیز طباطبائی است که به قلم آقای

مقالات فارسی:

بخش مقالات فارسی نیز بجز بخش شعر، پیرو همان موضوعات بخش عربی است. در این بخش محققان ایرانی مقالات خود را پیرامون زندگی و آثار سیدعبدالعزیز طباطبائی به زبان فارسی نگاشته‌اند.

(۱) درباره محقق طباطبائی:

این بخش شامل ۱۵ مقاله از نسخه‌شناسان معروفی چون مرحوم دانش‌پژوه، استاد عبدالحسین حائری، دکتر علی‌نقی منزوی، آصف فکرت و محققان صاحب‌نامی چون دکتر سیدجعفر شهیدی، استاد محمدتقی جعفری، آقای دین‌پرور، محمدتقی سبط، مختاری و فرزند آن مرحوم سیدعلی

رسول جعفریان نگارش یافته است.

آقای علی صدرایی نیاخویی نیز فهرستی از نسخه‌های خطی مدرسه سلطان الواعظین لکهنو را تهیه دیده‌اند. این فهرست از جهت کتب شیعی موجود در هند حائز اهمیت می‌باشد و شامل ۷۳ نسخه خطی فارسی و عربی در موضوعات مختلف می‌باشد.

آخرین مقاله این بخش نیز به «فهرست نسخه‌های عکسی و میکروفیلم کتابخانه محقق طباطبائی» اختصاص یافته است که به قلم‌های محمود طیار مراغی نگارش یافته است. مجموع نسخه‌های عکسی و میکروفیلم این گنجینه که بالغ بر ۴۶۶ عدد (۲۲۰ نسخه عکسی و ۲۴۶ حلقه میکروفیلم) است به جهت اشتغال بر نفایس و ذخایر کم‌نظیر شیعی و اسلامی بسیار ارزشمند است و عموماً شامل سه موضوع اصلی متون مهم و اصلی شیعه، متون مهم تاریخی و حدیثی اهل سنت و کتب و رسایل مشتمل بر فضایل و مناقب اهل بیت (ع) از زبان دانشمندان اهل سنت است که از کتابخانه‌های بزرگ و معروف جهان مانند ترکیه، عربستان، مصر، هندوستان، یمن، لندن، فرانسه، ایتالیا، سوریه و پاکستان گردآوری شده است.

در بخش پایانی یادنامه نیز تصاویری از صورت اجازات روایاتی که محقق طباطبائی به دیگران داده است و یا از اساتید خود کسب نموده، به همراه صورت خط برخی از علمای بزرگ مانند سیدکازم یزدی، علامه امینی، حاج آقا بزرگ تهرانی، و... و برخی تصاویر مرحوم سید عبدالعزیز طباطبائی به چاپ رسیده که حسن ختام گرانقدری بر یادنامه می‌باشد. امید که فرزندان و دوستان و ادامه‌دهندگان طریق این عالم گرانقدر عزم و همتی دوباره کنند و آثار منتشر نشده ایشان را به دست مشتاقان چشم به راه آثار آن جناب برسانند.

فهرست مندرجات یادنامه

دلیل کتاب:

[السيرة الذاتية]

تمهید: اللجنة التحضيرية / ۱۹

کلمة مؤسسه آل البيت (ع) لاحیاء التراث / ۲۱

خواطر لانساها وارجو ان لاينساها غيري: الشيخ محمدرضا الجعفری / ۲۷

العزیز الطباطبائی: الدكتور الشيخ احمد الوائلي / ۳۷

من شح الزمان ان ياتي بمثله: الشيخ محمد باقر المحمودی / ۴۷

المحقق الطباطبائی توقيره للعلم والعلماء: الأب مارتن

مكدرموت / ۵۱

المحقق الطباطبائی و عطاؤه الفكري الخالد: الشيخ فارس

تبريزيان الحسون / ۵۵

الناس موتی و اهل العلم احیاء: السيد سعيد اختر الرضوی /

۱۷۳

السيد عبدالعزیز الطباطبائی عملاق رحل: صائب

عبدالحمید / ۱۷۹

منهجية المحقق الطباطبائی فی تحقیق التراث: حامد

الخفاف / ۲۰۵

السيد الطباطبائی الأب الانسان: الشيخ عبدالجبار الرفاعي /

۲۱۳

رحيل العلامة الطباطبائی مالم ننتظره مالم ينتظرنا:

ضياء الدين اسماعيل / ۲۲۱

الطباطبائی عطاء دائم: مؤسسة البعثة / ۲۳۵

السيد الطباطبائی واجازة الرواية: حامد الطائي / ۲۴۳

الاعلام الذين اخذ المحقق الطباطبائی العلم عنهم و تتلمذ

عليهم و افاد منهم: السيد قاسم الجلالی / ۲۶۹

[الشعر]

فقيه العلم و الفضيلة: الشيخ جعفر الهلالي / ۳۱۱

من المداد برا للسحب: الشيخ علي الفرج / ۳۱۷

قالوا رحلت: الدكتور محمد علي الحسيني / ۳۱۹

ياخدين الحرف: الشيخ عبدالمجيد فرج الله / ۳۲۳

امين التراث: السيد مهند جمال الدين / ۳۲۷

اضى الوحشة: فرات الاسدي / ۳۳۱

لن يموت العزيز: اسماعيل الخفاف / ۳۳۵

لبى نداء الحق: الشيخ باقر الايرواني / ۳۳۹

ابالجواد نعى الكتاب: الشيخ ابراهيم النصيراي / ۳۴۱

صرح الحجى: السيد محمد علي راضى الحكيم / ۳۴۳

[الحوارات]

المحقق الطباطبائی يتحدث عن نشاته: حوار اجراه السيد

حامد الحسيني / ۳۴۷

حوار مع المحقق الطباطبائی: صحيفة العهد اللبنانية / ۳۵۵

حوار مع المحقق الطباطبائی: صحيفة لواء الصدر / ۳۶۵

جواب المحقق الطباطبائی على سؤالين: جهة معنية

بالتراث / ۳۷۳

المحقق الطباطبائی يحدثنا: حوار اجراه السيد محمد

القزويني / ۳۷۷

المحقق الطباطبائی يتحدث عن شخصية كاشف الغطاء:

حوار اجرته صحيفة جمهورية اسلامي / ۴۰۳

[من تراث المحقق الطباطبائی]

فضائل اميرالمؤمنين عليه السلام: / ۴۱۳

مخطوطات اللغة العربية في مكتبات ايران: / ۵۰۳

ویژگی‌های اخلاقی محقق طباطبائی: مهدی فقیه ایمانی / ۱۰۶۷

[المقالات العلمية]

حديث الغدير و جهود العلامة الطباطبائي في تخليده: السيد على الحسيني الميلاني / ۵۹۵
تصحیح عمدة الطالب: السيد محمد علی الروضاتی / ۶۲۷
الرسالة الرحمانية لاغا بزرگ الطهرانی: السيد محمد رضا الحسيني الجاللي / ۶۳۷
سلوة الحزين و الكتب المؤلفة في امثال القرآن الكريم: الشيخ محمد الغروي / ۶۵۳ و ۶۶۱
التشيع ذلك المجهول: الدكتور جعفر شهیدی / ۶۸۵
من مكتبة المحقق الكرکي (الرسالة الجعفرية): الشيخ محمد الحسون / ۶۹۳

چراغی که هرگز خاموش نمی‌شود: محمد سمایی حائری / ۱۰۷۳

شمع جمع: سيد محمد طباطبائي / ۱۰۸۱
کتابشناس با صلابت شيعه: محمد باقر انصاری / ۱۱۳۷
ادب آداب دارد: سيد علی طباطبائي / ۱۱۵۱
حکم المنية في البرية جاری: رضا مختاری / ۱۱۵۹
اسطوره تحقيق: علی اکبر مهدی پور / ۱۱۶۳

[الحوارات]

مصاحبه‌ها

مصاحبه با محقق طباطبائي پيرامون شخصيت علامه اميني: صدای جمهوری اسلامی ایران / ۱۱۸۱
مصاحبه با محقق طباطبائي پيرامون شخصيت آقابزرگ طهرانی: سيمای جمهوری اسلامی ایران / ۱۱۹۹
برجستگی کاشف الغطاء در حوزه نجف: مصاحبه روزنامه جمهوری اسلامی با محقق طباطبائي / ۱۲۰۷
دهان پر از عربی زبان چرا خاموش: کنگره کتاب و کتابخوانی در تمدن اسلامی / ۱۲۱۳
تو خود حديث مفصل بخوان از اين مجمل / ۱۲۲۳
آخرین گفتگو با نسخه‌شناس بزرگ معاصر: مجله ميراث جاويدان / ۱۲۲۷

[من تراث المحقق الطباطبائي]

از آثار محقق طباطبائي

تدوين سخنان حکيمانه امير مؤمنان علی(ع) / ۱۲۳۹

[المقالات العلمية]

مقاله‌های علمی

به یاد آن عزیز: استاد رضا استادی / ۱۲۹۹
محقق و موضوع تحقيق: دکتر ابوالقاسم گرجی / ۱۳۱۹
تدوين لغت عرب: استاد حسن زاده آملی / ۱۳۲۷
مجموعه (۵۵۵) دوشنبه: دکتر ایرج افشار / ۱۳۴۵
کتاب راه نورد: دکتر محمد ابراهيم باستانی پاریزی / ۱۳۷۳
آثار علامه حلی در ایران در قرن هشتم و نهم: رسول جعفریان / ۱۳۸۹
نسخه‌های خطی مدرسه سلطان الواعظین لکهنو: علی صدرائی نیاخوئی / ۱۴۰۱
فهرست نسخه‌های عکسی و میکرو فیلم‌های کتابخانه محقق طباطبائي: محمود طیار مراغی / ۱۴۲۹
الوثائق و الصور:
الوثائق / ۱۵۴۹
الصور / ۱۶۱۹

السيد الطباطبائي و المكتبة الوطنية في برلين: الشيخ علی الحكيم / ۷۲۳
آية الله العظمی السيد اليزدی (حياته - نشاته - مؤلفاته): السيد رضا الطباطبائي / ۷۵۱
المنتقى من مخطوطات المكتبة العامة لاية الله المرعشي: السيد جعفر الطباطبائي / ۷۸۱
كتب الصيد و القنص في الاسلام: الدكتور پرويز اذکائي / ۹۲۹
فهرس اسماء علماء الشيعة و مصنفيهم بين منهجي الاصلة و التجديد في تحقيق النصوص: الشيخ احمد الكناني / ۹۵۳

اهل البيت (ع) في المعاجم الثلاثة للطبرانی: الشيخ هادی القبيسي / ۹۷۷

المقالات الفارسية:

[السيرة الذاتية]

درباره محقق طباطبائي

یک عمر تلاش و اخلاص بی سرو صدا: استاد محمد تقی جعفری / ۱۰۲۹
نشستی کوتاه با استاد محمد تقی دانش پژوه: / ۱۰۳۳
پیرامون شخصیت محقق طباطبائي: استاد عبدالحسین حائری / ۱۰۳۷
علامة طباطبائي و نهج البلاغه: سيد جمال الدين دين پرور / ۱۰۴۳
معجزه گر مخطوطات تشيع: استاد محمد تقی سبط / ۱۰۴۷
جهان کتابشناسی یکی از فرزندان رشید خود را از دست بداد: دکتر علی نقی منزوی / ۱۰۵۱
فضل و فضیلت محقق طباطبائي: دکتر جعفر شهیدی / ۱۰۵۷
یاد دوستی چهارده ساله: آصف فکرت / ۱۰۶۱